

CUVÎNTUL CREATORULUI

CORNEL POPESCU :

REDESCOPERIND, MEREU, TEATRUL

noi... adică eu, tu, el. Pentru că dacă va dispărea credința că fiecare dintre noi putem descoperi alte și alte căi de exprimare și ne vom prosterna în fața celor - puțini, e drept - care au reușit deja să le găsească, teatrul nostru se va stinge. Eu nu mi-aș putea permite să-mi îndemn studenții, care se pregătesc să pășească în teatru, prietenii sau chiar colegii mai tineri, pe calea resemnării, că tot ceea ce trebuia găsit a fost găsit, și nici pe cea a venerației sau lingușirii, cum sînt mai mult decît convins că nici Andrei Șerban n-ar face-o, el însuși fiind - cum bine îl stă unul artist de clasă - într-o continuă luptă pentru autodepășire, după cursa, pe care cred că a cîștigat-o, cu foștii lui maestri.

Supunerii, subordonării în artă, i-am simțit pe pielea noastră efectul; confruntarea, demnitatea, credința în puterea noastră de a ne depăși, ne rămîn. În acest sens sînt de părere că, în loc să batem pasul pe loc elogind un fapt artistic indiscutabil, e preferabil să ne regăsim dorința de a-l învinge prin tot ceea ce facem: actorie (iertat fie orgoliul), regie, scenografie etc.

Probabil că nu aș fi scris aceste rînduri dacă nu citeam prin ziare și reviste puncte de vedere, umil, zic eu, subordonate unei singure idei: de neegalat! Și nici asta nu m-ar fi deranjat, dacă ar fi fost puncte de vedere susținute numai de comentatori (critici, istorici, exegeți), în orice caz de teoreticieni ai artei noastre, și nu de creatorii de bază: actorii!

În nr. 9-10 al revistei noastre, "Teatrul azi", (care, cu o nouă conducere, apare acum în condiții grafice și conceptuale deosebite, pentru care merită felicitări), citesc rîndurile calde și pline de admirație ale unei prețuite actrițe, care m-au determinat în ultimă instanță să vă scriu. Nu pentru a intra în polemică; nu pentru că aș pune cumva la îndoială sinceritatea și regretul ei de a nu fi jucat în acest spectacol - regret pe care cred că îl au majoritatea actorilor noștri - ci pentru poziția de "outsider", ca să nu spun critic, pe care a ales-o. Nu contest nimănui dreptul de a formula o opinie despre un act artistic, dar mă refer la cei care nu sînt determinați de obligațiile meseriei lor să o facă, de specificul meseriei lor. Îmi pare nespuse de rău, dar chiar opt din cele nouă puncte distincte care ne sînt prezentate ca resurse novatoare în acest spectacol sînt legi de bază ale școlii românești de teatru. Dacă le știm sau nu, dacă le stăpînim sau nu, dacă le aplicăm sau nu, asta privește respectul, profesionalitatea și dragostea noastră față de teatru. Sigur că modalitatea prin care Andrei Șerban încearcă și chiar stabilește între noi și antichitate un fluid nebănuit este șocantă, nouă pentru noi și chiar derutantă, dar oricum seducătoare. Este o cale, un drum întortocheat și presărat cu primejdii, pe care numai un talent viguros îl poate parcurge. Și nu trebuie să uităm că acest talent a fost crescut la școala noastră de teatru. Ne mîndrim cu acest lucru!

Am discutat cu colegii din trupa care a realizat acest spectacol, dar și cu mulți alții, care nu șovăiau să exclame: "acesta e teatrul". Îmi pare rău, nu vreau să jignesc pe nimeni, știu cît este de legat un actor de munca lui, de spectacolul în care joacă, dar nu poate nimeni, oricîte motive ar avea, să spună că "acesta e teatrul". Teatrul, și nu trebuie să o spun eu pentru că o știm cu toții, este o sumă de vieți, o sumă de lumi, o sumă de existențe, o sumă de modalități! Ceea ce ne-a oferit cu măiestrie și cu talent Andrei Șerban este o "seară de teatru", o propunere, și ar fi păcat ca în infinitele seri pe care teatrul ni le va oferi în continuare să vedem același spectacol.

Din această pricină, care nu trebuie să incite la supărare, i-aș îndemna pe confracții mei în ale actoriei - în special, dar și pe ceilalți creatori - să lăsăm pe seama celor ce ne observă, ne analizează, ne comentează și care sînt o armată - temută, zicem noi - respectată, zic dînșii - să teoretizeze munca noastră, iar noi, creatorii, să încercăm să facem un pas înainte, nu prin admirație totală și extaz, ci prin muncă și dăruire față de acest teatru, pe care, dacă îl iubim, trebuie să-l redescoperim mereu.

Spectacolul **O trilogie antică**, semnat de distinsul regizor Andrei Șerban, poate constitui un eveniment oriunde s-ar juca. Cu atît mai mult acolo unde s-a repetat și s-a născut spectacolul. Maternitatea acestei repetate nașteri a avut norocul, favoarea, dar mai ales dreptul de a fi România.

Viața teatrală a acestei țări a avut dreptul unei astfel de compensații, față de marile energii artistice descătuseate, irosite, fără ecou, în anii din urmă, cu greu parcurși, cînd vigoarea și forța unei școli de teatru recunoscute pe plan european se stingeau vizibil sub presiunea nedreaptă a forței politice.

Am văzut acest spectacol care m-a impresionat profund, m-a surprins, m-a descurajat, relevîndu-mi golul imens de informație, de posibilitate, de cultură pe care l-am moștenit. Dar exact în acea noapte, după ce l-am dăruit cu cele mai frumoase gînduri ale mele despre acest spațiu imens, care este teatrul, am început, involuntar, să-l contest. Nu prin intenția de a-l denigra, ci prin dorința și credința că-l vom putea depăși; prin dorința și convingerea că nu este și nu poate fi decît una din multiplele căi ale acestei arte, iar următoarele le vom descoperi